

קונטרס

טעם זקנים

שיחות התחזקות בעבודת השם
ע"ד הסלולה של
רביה"ק מוהר"ן מברסלב זי"ע
מאת הרה"ח
ר' לוי יצחק בענדער ז"ל
מתובל בסיפורי עובדות מאנ"ש מדורות הקודמים
מתורגם ללשון הקודש

נד

מבן
טעם
זקנים
שיחותיו של
רבי לוי יצחק בנדר ז"ל

תוכן השיעור

אוריא דארין ישראל מחכים

ה' לא יעזבנו בידו

ארין שממה

כי עוד חוזן למועד ויפח לקין

עניתי בצום נפשי

כולל תפילתו עם האחרים

א-ל נא רפא נא לה

בכיה מתוך שמחה

חירות המוחין

שמרה נפשי כי חסיד אני

קונטרס כ"ד מתורגם מקונטרס מ"ג באידיש

כל הזכויות שמורות

שער ועימוד: י. גרוס

0527644765

הערות והארות מתקבלות בחפין לב, נא להתקשר אל:

יוסף מענדל האס, מאנסי ארה"ב

(מארה"ק: 0722-573-456) 1-845-200-0443

לקבלת הקונטרס וכן ההקלטה (MP3) של השיעור, יש לפנות דרך האימייל:

Rlyb148@gmail.com

לתרומות והפצה בלבד:

0548432460

bn5710048@gmail.com

פרשת במדבר - בהעלותך תשל"ד

שיעור בליקוטי מוהר"ן תור' קע"ד - קע"ה

(טייפ מס' #35 #36 #40)

כולל תפילתו עם האחרים

(לומד בליקוטי מוהר"ן תור' קע"ד)

כְּשֶׁהַדִּינִין, חס ושלום, גוברים על האדם אין להמתפלל עבורו להזכיר שמו שלא יתגברו הדינים, חס ושלום, וכמו דאיתא שנח לא קרא לו אביו שם בעת לדתו משום שהיה אז העולם בדינים, ועל-כן לא רצה אביו לתן לו שם פי על-ידי השם יהיה נפר ומסים בין המקטרגים ויוכלו הדינים להתגבר עליו, וזהו כשהתפלל משה רבנו, עליו השלום, על מרים לא הזכיר שמה, רק אמר סתם "אל נא רפא נא לה" (במדבר י"ב). פי מחמת שהיו הדינים גוברים עליה, לא רצה להזכיר שמה בפרוש כנ"ל, ואף-על-פי-כן העלים שמה ברמז נפלא בתוך תפלתו. כי נא רפא בגימטריא מרים יוכבד מכוון ממש, הינו שם החולה ושם אמה שצריך להזכיר על החולה כשמתפללין עליו, אף לא רצה להזכיר בפרוש כנ"ל.

מובא בספרים שלעיתים עדיף שלא להזכיר שמו של החולה כשמתפללים לרפואתו, אפילו שאנחנו כן מזכירים!

אכן ישנם כאלו הנוהגים שלא להזכיר כלל וכלל שמו של החולה! (השואל: בעשיית 'מי שברך' לחולה?) ב'מי שברך' אומרים: "בתוך שאר חולי ישראל", ממילא שמו של החולה לא בולט כל כך; מכיוון שמזכירים חולים נוספים, שמו של החולה כבר לא 'ניכר ומסוים'. בתורה זו מדבר הרבי באופן כזה ששם החולה 'ניכר ומסוים', אולם כשאומרים "בתוך שאר חולי ישראל" הדבר קל יותר, אך נזהרים שלא להזכיר שם החולה לבד; כשאומרים 'בתוך שאר חולי ישראל', אזי הוא נכלל עם כלל ישראל!

רבי נתן מבאר בליקוטי הלכות² מדוע בתפילה על חולה מזכירים את שם אמו ולא את שם אביו. רבי נתן מסביר ש'האב' הוא בחינת 'עולם הבא', ו'האם' היא בחינת 'עולם הזה'; מדריגת האם נמוכה יותר ממדרגת האב! האב הוא בחינת עולם הבא, ומכיוון שהחולה צריך עדיין להמשיך ולחיות, על כן אין מזכירים שם אביו כשמתפללין עבורו כי אם את שם אמו!.

הרבי הרי נוקט כאן לשון: "הִינּוּ שֵׁם הַחֹלֶה וְשֵׁם אִמּוֹ שֶׁצָּרֶיךָ לְהִזְפִּיר עַל הַחֹלֶה כְּשֶׁמִּתְפַּלְּלִין עָלָיו", אולם שם האב אין מזכירים כלל וכלל; שם האב מוזכר רק לאחר פטירתו של האדם!

נשאלת השאלה: מדוע כשעולים לתורה כן מזכירים את שם האב? התשובה היא: משום שהתורה היא בחינת עולם הבא! אולם שם האם הוא בחינת עולם הזה, מדריגה נמוכה יותר, ומכיוון שרצוננו שהחולה ימשיך לחיות בעולם הזה, מזכירים רק את שם אמו! (ר' משה ביננשטוק: ובעשיית 'מי שברך' לילודות?) מזכירים גם כן רק את שם האם!

הערות ומראי מקומות

- א. מס' שבת דף י"ב ע"ב, וברש"י שם: בתוך חולי ישראל - שמתוך שכוללן עם האחרים תפלתו נשמעת בזכותן של רבים. ועי' שו"ע יורה דעה סי' של"ה ס"ו.
- ב. ליקוטי הלכות ה' ברכות השחר ג' אות כ"א והלאה.

פרשת במדבר - בהעלותך תשל"ד

א-ל נא רפא נא לה

(רבי לוי יצחק נשאל כיצד יש לנהוג לעובדא ולמעשה בענין הזכרת שם החולה בהעלם. אחד הנוכחים: צריך הרי להיות במדרגת משה רבינו כדי להתפלל בנוסח שכזה; מחד, להזכיר את שם החולה; ומאידך, להעלים את שם החולה? זאת ועוד, כיצד יודעים אם הדינים גוברים חס ושלום?) בליקוטי תפילות בתפילה על פדיון - תפילה קכ"ג, כותב רבי נתן: "פלוני בן פלונית". כלומר, אם החולה אכן זקוק לפדיון - הרי שזה הזמן הנכון לערוך פדיון עבורו להמתקת הדינים!

(ר' משה: הרבי נוקט בלשון "ש'צריך" להזכיר על החולה כשמתפללין עליו; מלשונו של הרבי משתמע שבדרך כלל כן מזכירים שם החולה?) יכול להיות שהפירוש הוא כך; יכול להיות שהסיפור עם מרים הנביאה היה סיפור יוצא מן הכלל. מרים הנביאה נהייתה מצורעת. בזוהר הקדוש כתובי שבאותה עת היה "סגירו דנהורא עלאה", התגברות הדינים נוראה. בתורה זו הרבי לא מדבר מסתם חולה אלא באופן כזה "שהדינין ח'ו גוברים על האדם". מרים הנביאה, לא רק שחלתה, אלא אף נהייתה מצורעת, מה שגרם ל"סגירו דנהורא עלאה". הוא הדבר כשנח נולד שאז התגברו הדינים על העולם כולו, הדינים גברו הרבה יותר מבסתם חולה!

הרבי מביא הרי שני ראיות; ראיה אחת ממרים הנביאה, וראיה שניה מנח. בשני המקרים היה התגברות הדינים נורא בעולם, ומשום כך לא הזכירו את שם החולה, אולם אין ללמוד ראיה משם לסתם חולה, אצל סתם חולה לא מדובר ב"גוברים הדינים".

אה, כאן אומר זאת הרבי במפורש, בסוף התורה: "שם החולה וְשם אִמָּה 'שְׁצָרִיךְ לְהִזְכִּיר' עַל הַחֹלָה כְּשֶׁמִתְפַּלְּלִין עָלָיו". הרי משמע שבסתם חולה

הערות ומראי מקומות

כן מזכירים שמו של החולה. וזה משמש ראיה שאצל מרים הנביאה היה זה דבר יוצא מן הכלל. אי הזכרת שמה לא היה רק מחמת חוליה, אלא משום שנהייתה מצורעת – וכי זה דבר של מה בכך?! הרי מדובר במרים הנביאה! כשמרים הנביאה נעשתה מצורעת, כתוב בזוהר הקדוש: "סגירו דנהורא עלאה", דבר שמעיד על התגברות הדינים נורא שהיה אז בעולם, אולם לא ניתן ללמוד מכאן ראיה לסתם חולה.

הרבי עצמו כותב בסוף התורה: "שצריך להזכיר". הרבי מביא ראיה מנח: "היה אז העולם בדינים", 'העולם כולו' היה שרוי בדינים, לא רק על נח לבדו; כשהעולם כולו שרוי בדינים קשים אין מזכירים שם החולה, אולם בסתם חולה, משמע מדברי הרבי שצריך להזכיר שמו של החולה!

אצל מרים הנביאה היה התגברות הדינים נורא מאד, נורא! דיברו על משה רבינו! "ותדבר מרים ואהרן במשה... מדוע לא יראתם לדבר בעבדי משה? פה אל פה אדבר בו!" געוואלד, נורא! ישנו מדרש שאומר שהפסוק: "אוכל לחמי הגדיל עלי עקב" אמר משה רבינו על אהרן הכהן: "גם איש שלומי אשר בטחתי בו?!"

במצב כזה שמרים הנביאה סגורה שבעה ימים, ו"העם לא נסע עד האסף מרים", ואהרן מתחנן בפני משה: "אל נא תהי כמת... אשר נואלנו ואשר חטאנו", לא מדובר כאן מסתם חולי, הפגם אז היה גדול מאד! דיבורם על משה רבינו היה פגם גדול מאד, הקטרוג היה על עם ישראל כולו! "ויפן אהרן אל מרים והנה מצורעת", נורא, מרים נהייתה "מצורעת כשלג". משה אהרן ומרים היו שלשת הרועים שבזכותם היה לישראל במדבר באר ענן ומן"; "בארה של מרים" בזכות מרים; "ענן" בזכות אהרן; "מן" בזכות משה,

הערות ומראי מקומות

ד. מדרש רבה דברים ו' י"א.

ה. מס' תענית דף ט' ע"א, ועי' ליקוטי מוהר"ן תו' נ"ח.

פרשת במדבר - בהעלותך תשל"ד ז

שלשת רועים אלו הם 'עמודי העולם'! הסיבה שמשה רבינו לא הזכיר את שמה של מרים לא רק מחמת חולייה, אלא משום שנעשתה מצורעת, אולם בסתם חולה צריך להזכיר שמו.

בכיה מתוך שמחה

(ליקוטי מוהר"ן תו' קע"ה) "עקר מעלת הבכיה הוא כשהיא מחמת שמחה וחדוה" - שהשמחה היא זו שמעוררת הבכי - "ואפלו התרטה טוב מאד שתהיה מחמת שמחה, שמרב שמחתו בהשם יתברך, הוא מתחרט ומתגעגע מאד על שמרד נגדו בימים הראשונים".

אה, זהו עיקר התשובה, כשאדם כל כך שמח בהקב"ה עד שמתחרט בלבו: "געוואלד, מדוע הכעסתי את בוראי בימים הראשונים?" עד שמרוב שמחתו מתעורר לבכיה: "ומתעורר לו בכיה מחמת רב השמחה, וזה עקר מעלת הבכיה, שתהיה מחמת שמחה, וזה בכיה הוא ראשי-תבות בשמך יגילון כל היום (תהלים פ"ט) שעקר הבכיה שתהיה מחמת שמחה בשמו יתברך".

"פי בכיה הוא מתעורר משם ס"ג, שהוא בבניה", 'בכיה' עולה במספר 37, ושם הוי' לבד עולה במספר 26, ובמילוי 37, וביחד עולים למספר ס"ג. נמצא ש'בכיה' הוא המילוי של שם הוי': "ועל-פן בכיה בגימטריא המלוי של ס"ג כמובא בכתבי האר"י, הינו שהתעוררות הבכיה תהיה משמחה כי בינה לבא כמו שפתוב: "הלב מבין", ועקר השמחה היא בלב, כמו שפתוב (תהלים ד): "נתת שמחה בלבי", ומשם צריך שתהיה התעוררות הבכיה כנ"ל, ועל ידי זה נמתק הבכיה והבן".

ח טעם זקנים

בינה היא 'שמחה', ובינה היא 'גבורה' כמו שכתוב: "אני בינה לי גבורה", וזה בגלל ששם ההמתקה, הבינה היא שורש הגבורה – ודייקא שם נעשית ההמתקה! ההמתקה צריכה לצאת מבינה – שורש הגבורה!

השם ס"ג הוא הרי מבינה אשר שם שורש הגבורה, ובכיה הוא המילוי של שם ס"ג, ומבינה יוצאת ההמתקה, דהיינו, הבכיה צריך לבוא מתוך שמחה!.

בכיה שמתעוררת מתוך שמחה היא שמחה כזאת שהאדם כל כך שמח בהקב"ה עד שמתחיל להתחרט: "מדוע הכעסתי את בוראי?", הוא מתחיל להיזכר: "מדוע הכעסתי את בוראי בימים הראשונים?".

כשהבכיה באה מתוך שמחה, זהו שם ס"ג – שם הוי"ה במילוי ס"ג!

(ליקוטי מוהר"ן תו' קע"ו) אומר הרבי: "צריך האדם למהר מאד לגרש מקרבו הרוח שטות", כשנכנס באדם רוח שטות עליו לגרש את הרוח מקרבו; "מה שילבו מלא מרוח שטות הדבוק בו, וזה על-ידי שנתקשר להצדיק האמת", צריך למהר ולהזדרז, לא להשאיר הרוח שטות בקרבו זמן רב!

זהו כלל, כשהרבי מצווה להזדרז, כמה שיותר מהר, יותר טוב! כמה שיותר מהר לגרש את הרוח שטות, כמה שיותר מהר, יותר טוב. האדם צריך להזדרז לגרש מקרבו הרוח שטות! (חסר ההמשך)

הערות ומראי מקומות

ו. משלי ח' י"ד, ועי' זוהר ויקרא דף י' ע"ב, וליקוטי מוהר"ן תו' מ"א.

חירות המוחין

(חסר קצת) - - - כשאדם בא להשיח לבו לפני השי"ת, תחילה עליו לדבר ולהחיות עצמו עם הנקודות טובות שלו, וכשינהג כך, אזי דיבוריו לפני השי"ת יהיו ענין אחר לגמרי! אולם אם יבוא לפני השי"ת עם רשימה של בקשות, ליבו יישאר אטום, הוא לא יצליח לפרש שיחתו כראוי!

הרבי אומר בתורה י' תנינא: "מה שְהֵעוֹלָם רְחוּקִים מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְאֵינָם מִתְקַרְבִּים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, הוּא רַק מִחֲמַת שְׂאִין לָהֶם יִשׁוּב־הַדְּעַת... אַךְ דַּע, שְׁעַל־יָדֵי מְרָה־שְׁחוּרָה אֵי אֶפְשָׁר לְהַנְהִיג אֶת הַמַּח פְּרָצוֹנוֹ, וְעַל־כֵּן קָשָׁה לוֹ לִיִּשֵׁב דַּעְתּוֹ. רַק עַל־יָדֵי הַשְּׂמֵחָה יוּכַל לְהַנְהִיג הַמַּח פְּרָצוֹנוֹ, וְיִכָּל לִיִּשֵׁב דַּעְתּוֹ! ע"י 'שמחה' זוכים ל'חירות המוחין'! מהו ישוב הדעת? לקשר המחשבה למח! שמחה זו חירות וממילא יוכל לקשר מחשבתו אל המח! כשהאדם בשמחה הוא יכול לשעבד מוחו וליישב דעתו! אולם בלא שמחה, הוא חפץ ליישב דעתו - אולם מוחו בורח לו... זהו!"

לקשר המחשבה אל המח ולבוא ליישוב הדעת - אומר הרבי - זה רק על ידי שמחה!

בהיותי באומן ניגש אליי יהודי ושח בפניי, שבמשך שנה שלימה הוא משתוקק וכוסף להגיע לציון הקדוש באומן, אולם כשסוף סוף כבר הגיע, הוא לא מצליח לפתוח פיו ולפרש שיחתו. אמרתי לו: "אתה עולה לציון הקדוש של הרבי רק כדי לספר על ריחוקך מעבודת השם? לא זו הדרך, עלה לציון והתחל לדבר מהנקודות הטובות שבך, מה שזכית להניח תפילין, ששמרת שבת כהלכתה - אם תעשה כך, תוכל בנקל לפרש שיחתך כראוי! עלה לציון

טעם זקנים

הקדוש וספר על הנקודות הטובות שזכית לחטוף, דבר זה יכניס שמחה בלבך ותוכל לפרש שיחתך כראוי!".

אותו יהודי נהג כך, ואכן אחר כך הצליח לפרש שיחתו כראוי, כבר היו לו דיבורים!

אדם שעולה לציונו של הרבי עם כל ה'פעקל' שצבר במשך כל השנה, אזי ליבו נשאר אטום. הוא חפץ לספר כל מה שעובר עליו בעבודת ה', אך אינו מצליח, הוא לא מצליח! תחילה דבר מהנקודות טובות שבך: צמתי ביום כיפור, אני מניח תפילין כל יום! התחל לדבר מהנקודות טובות, או אז תיווכח לראות; בנקל תוכל לשפוך לבך כמים נוכח פני ה'!

דבר נוסף, רבי שמואל הורוויץ עליו השלום היה מרבה לדבר על כך. ר' שמואל היה אומר: כתוב בזוהר הקדוש – זכורני שבעצמי ראיתי את הזהר הזה – שאדם לא יכול להילחם עם הרע שלו! אם אחפוץ לגרש את הרע מקרבי – הרע חזק ממני! אלא מאי? עליי להתחיל לדבר מהטוב, רק טוב, או אז הרע נופל, הרע בורח, הרע לא מסוגל לסבול טוב, הוא בורח!

כשאדם בא להשיח לבו לפני השם יתברך, תחילה עליו לדבר ולהחיות עצמו עם הנקודות הטובות שבו, וכשמדברים מהנקודות טובות אזי הלב נהיה קצת יותר שמח, עד שאחר כך יוכל לשפוך ליבו! זוהי הדרך הנכונה!

הערות ומראי מקומות

ח. עי' ליקוטי הלכות ה' כלאי בהמה ד', והל' נחלות ד', וז"ל בהשתפכות הנפש אות פ': על כן צריכין לזהר מאד בכל פעם בבואו לפרש שיחתו לפניו יתברך לילך בדרך הזה להודות על העבר ועל ידי-זה יוכל לצעק לעתיד לבוא.

שמרה נפשי כי חסיד אני

דבר נוסף, כשם שבגשמיות, אדם שחפץ לבקש מהקב"ה דבר מסוים עליו להודות תחילה לקדוש ברוך הוא, להיות "מודה על העבר", שהרי אם לא ינהג כך השי"ת יכעס עליו: "וכי לא הטבתי איתך עד הנה?"!

כשדוד המלך אמר לפני הקב"ה: "הטה ה' אזנך ענני כי עני ואביון אני", שאל אותו הקב"ה: "דוד - וכי אתה עני? ! אתה הרי מלך!". מיד חזר בו דוד ואמר: "שמרה נפשי כי חסיד אני!".

מה הפשט שבמקום אחד אומר דוד המלך: "חסיד אני", ובמקום אחר אומר דוד המלך: "ואנכי תולעת ולא איש"? ! התירוץ הוא: שצריך להתחיל עם "חסיד אני", נקודות טובות^ט, אחר כך תצעק מה שאתה רוצה!

"וכי אתה עני? הרי אתה מלך!" הקב"ה לימד את דוד המלך דרך בעבודת ה'. תחילה צריך לדבר מהחלק של "חסיד אני", נקודות טובות, בהמשך כבר תוכל לפרש שיחתך לפני השי"ת כפי שתמצא! אולם מיד בהתחלה לגשת לחסרונות? ...!

במדרש^{יב} מובא משל משני אריסים: אריס אחד היה לבוש מלבושים נאים ומכובדים, ותכף בהיכנס האדון לביתו שאל אותו האדון: "מה שלום הבהמות שלי?" עונה האריס: "ברוך השם, שלום הבהמות מציון! השדה גם

הערות ומראי מקומות

ט. עי' שיש"ק ח"ב אות ב'.

י. זוה"ק פרשת בלק דף קצ"ה ע"א.

יא. עי' ליקוטי מוהר"ן תניינא אות קכ"ה.

יב. עי' מדרש רבא ויקרא ה' ח'.

היא משובחת!". מיד שואלו הארון: "אמור לי מה הם משאלות לבך?", עונה האריס: "רצוני ללוות מאדוני מעט כסף". עונה הארון בשמחה: "בוודאי, כמה שתרצה אלוה לך!".

אומר המדרש: דוד המלך ע"ה היה האריס של הקב"ה, דוד המלך אמר לקב"ה: "השמים מספרים כבוד א-ל!" מיד שאל אותו הקב"ה: דוד, מה תרצה? השיב דוד המלך: "יום ליום יביע אומר!", שאל אותו הקב"ה: דוד, מה תבקש ואתן לך? ענה דוד המלך: "ריבונו של עולם, שגיאות מי יבין! נכשלתי ושגיתי!" אמר לו הקב"ה: "אני מוחל לך!" הוסיף דוד המלך ואמר: "גם מזדים חשוך עבדך! - מזיד! אמר לו הקב"ה: אני מוחל לך! מדוע מחל לו הקב"ה גם על המזיד? עונה המדרש: משום שדוד המלך היה אריס! תחילה הלל דוד המלך ושיבח את הקב"ה ומשום כך מחל לו הקב"ה על השגיאה! אולם אחד שבא ומיד מבקש: "ריבונו של עולם חטאתי, מחל לי", עונה לו הקב"ה: "איני חפץ לשמוע אותך כלל וכלל!". אדם שבא להשיח לכו לפני הקב"ה עליו לדבר תחילה מהנקודות הטובות שבו, ורק אחר כך לבקש מחילה על עונותיו!

(חסר קצת, בהמשך ניתן לשמוע תפילת מעריב, ספירת העומר וריקוד).

אורא דארץ ישראל מחכים

(חסרה ההתחלה) דיבור של הרבי! הרבי ענה ואמר: "קְעַנְסֵט קְנִיטְשֵׁן מִיין סִפֵּר ווי אַזוי דו ווילִסֵט אַבְעֵר זאַלִסֵט נִישֵׁט טִשְׁעֶפֶען קִיין סְעִיף קִטֵן פּוֹן שְׁלַחֵן עָרוּף! - יְכוּל הַנֶּהָ לְקַמֵּט אֶת סִפְרֵי כְּפֵי רְצוֹנְךָ (לומר בו פירושים בלִבְבְךָ) אוֹלָם אַל תִּפְגַּע בְּסְעִיף קִטֵן שְׁבִשְׁלַחֵן עָרוּף!"

(השואל: רבי אברהם בן רבי נחמן הביע דעתו פעם בעניין קליפת הציונים?) מדוע הנך מערב את הציונים!? אנחנו מדברים מדיבור של הרבי, מדוע צריך לדבר מהם?

פרשת במדבר - בהעלותך תשל"ד יג

אנחנו מדברים מגדולתו של הרבי, אנחנו מדברים על כך שלארץ ישראל יש כח גדול, ואפילו ששולטים כאן כאלו ציונים, אולם הקדושה היא קדושה! ברוך השם יש ילדים, ברוך השם ישנם ישיבות!

(השואל: ישנם אומרים שקדושת ארץ ישראל כבר לא קיימת! ר' נחמן בורשטיין: קביעה וקיימא, מעולם לא זוה שכינה!) מדוע אתה צריך לחזור על דבריהם? הרבי אומר הרי אחרת, מדוע אתה אומר דברים שאחרים אומרים?!

הקדושה אכן 'נעלמת', כך אומר הרבי כאן בליקוטי מוהר"ן תורה נ"ה^א: "עכשיו בגלות שהיא תחת יד הסטרא אחרא, ואין יכולת בקדושה להתגלות, אעפ"כ יכולין לגלות ולהמשיך קדושתה אפילו בגלות המר הזו!" יכולים לגלות ולהמשיך קדושתה! אלא מאי? הרבי ממשיך ומורה לנו כיצד עלינו לפעול לגילוי קדושתה!

יש ביכולתנו לגלות קדושת ארץ ישראל! וזאת מבינים ממילא, שהקדושה שהייתה בארץ ישראל בזמן הבית אינה נמצאת בגלוי כיום, הקדושה ההיא נעלמת, אולם לבוא ולומר שאין ביכולת לגלות קדושתה? זה אסור לומר!

היה זה ויכוח בין 'הרבי מסאטמר' ו'מרן החזון איש'; בשאר נושאים שביהדות היו שניהם בדעה אחת, ושניהם סברו שזו קליפה גדולה מאד - הציונות! אולם בהגיעם לעניין 'אורא דארץ ישראל מחכים', הביע הרבי מסאטמר את דעתו ואמר: "הציונים כל כך טימאו את האוויר עד ש'אורא דארץ ישראל' כבר איננו מחכים! אולם החזון איש הביע דעתו בנחרצות ואמר: "זו לא! 'אורא דארץ ישראל מחכים' זהו דבר תמידי, זהו דבר שאינו בטל לעולם!"

אכן בתורה מ' תנינא מסביר הרבי: מדוע אורא דארץ ישראל מחכים? משום ד"עניי ה' אלוקיך בה", ועיניי על שם החכמה נאמר, ושם בפסוק

כתוב 'תמיד', "תמיד עיני ה' אלוקיך בה", ועיניים של שם החכמה נאמר, אם כן לא שייך לבוא ולומר שאוירא דארץ ישראל כבר אינו מחכים!

אלא מאי? הענין הוא כך; אמנם אוירא דארץ ישראל מחכים, אולם זהו לא סוף פסוק. אמנם אוירא מחכים, אך עדיין זקוקים לרחמי שמים מרובים!

המציאות היא זו שמוכיחה זאת, אפילו החברה החופשיים; העולם כולו מעיד על חכמתם, הם עורכים מלחמות, מייצרים נשקים, הם מצליחים! האויר ה'מחכים' משמש כל אחד לדברים הנוגעים לליבו, בדברים שחשובים לו – שם ארץ ישראל מחכימה אותו! אחד שכל מעייניו לצמוח בעבודת השם, אזי אוירא דארץ ישראל מחכימו – אוירא דארץ ישראל מסייעו! וחלילה להפך, החופשיים משתמשים עם ה'מחכים' לצרכיהם – גם אותם מחכים האויר!

האויר בארץ ישראל מחכים, אלא שזהו לא דבר מוגמר ומצוייר עד הסוף. ולא רק בעניין 'אוירא דארץ ישראל' נוהג הדבר כן, אלא בכל ספירה וספירה נוהג הדבר כן; ספירת ה'חסד'; כשמשפיעים עליו מספירת ה'חסד' ביכולתי להשתמש עם השפעה לאהבת התורה, אהבת הצדיקים. וביכולתי להשתמש חלילה עם השפעת ה'חסד' לאהבות נפולות ותאוות רעות רחמנא ליצלן; גם מעשיהם הרעים של הבעלי עברות נמשכים כולם ממידת ה'חסד'!

'גבורה' – גם היא אחת מהספירות הקדושות, יצחק – גבורה! ואעפ"כ בכל מקום שנמצא רוצח, גזלן, הכל נמשך מגבורה! אלא הפשט הוא: כשמשפיעים עליו מספירת הגבורה, זה לא אומר שמשפיעים עליו יראת שמים, אלא יש השפעה מספירת הגבורה, ואני צריך להשתמש עם השפעה כראוי; מורא רבך, מורא שמים, יראי השם יכבד. קח את השפעה מספירת הגבורה והכנס אותה בכלים בהם אתה חפץ!

טו פרישת במדבר - בהעלותך תשל"ד

הרבי אומר שהאור היורד משמים אינו יורד מצויר, אני צריך להיות הצייר!
אני צריך לצייר את הדברים, את כל הספירות הקדושות, לקחת את השפעתם
ולציירם לטובה!"

'אורא דארץ ישראל מחכים' את כל הדרים בה, האויר של ארץ ישראל
מחכים את כל הדרים בה! אולם על מנת לקבל את ה'חכמה', מוכרחים לצייר
ציור לטובה!

ה' לא יעזבנו בידו

ברוך השם, באופן כללי רואים שעל אף הכל השם יתברך מרחם עלינו
ואין להם כח רחמנא ליצלן לבטל כל מה שהם רוצים, זהו כח עליון שעומד
כנגדם!

הם וודאי היו רוצים אחרת, אבל הם לא יכולים, הם לא יכולים! הם לא
מצליחים!

ברוך השם ישנם ישיבות, ילדים, בלי עין הרע! בחורים ובתולות, שומרי
תורה ומצוות, יהודים שהולכים בדרך התורה, ברוך השם יש ויש, מי פחות
ומי יותר, אבל ברוך השם יש ויש! דבר לא יעזור להם, הם לא יצליחו לעקור
את היהדות, וכל זה - בכוחה של ארץ ישראל! והרי זה כל מה שנשאר לנו
כיום, הרי רק זה מה שמחזיק אותנו!

רואים במוחש שה'אויר' של א"י קדוש וצנוע, יש הכל! אמנם לא אלך
באותם רחובות שבאזור מחנה יהודה, כיצד שייך ללכת שם? ! אכן לשם אינני
הולך! אבל ברוך השם יש, נשאר מקום בו יכולים להחזיק מעמד!

הערות ומראי מקומות

אכן על ההתנגדות שעליו ענה הרבי ואמר: "אז מ'לאזט מיר אָפּער אַ קליין שְׂטעשְׂקאלע אריבער גיין לאזט מען אים, טאמער פאר מאכט ער אינגאנצן נעמט מען אים צו" – "אם משאירים לי עוד דרך צדדית קטנה לעבור בו, מניחים לו לחולק, אולם אם סוגר לפני את כל הדרך לוקחים אותו מן השמים^{טו}".

ברוך השם יש דרך! ברוך השם יכולים להחזיק מעמד, ברוך השם יכולים להחזיק מעמד! ומי מדבר מעיר הקודש ירושלים?! אלו שמתגוררים במאה שערים, בפינת חמד זו וודאי יכולים להחזיק מעמד, ברוך השם! גם בבני ברק ברוך השם – יש דרך! אפשר להחזיק מעמד, החינוך, הילדים, הכל על צד היותר טוב, יכולים להחזיק מעמד!

אריץ שממה

אבל הקומוניסטים הם הרי קליפה נוראה רחמנא ליצלן, רואים הרי במוחש: למשל העיר 'אומן'! אומן הייתה עיירה – עד היום חקוקים בזיכרוני אותם מראות מאורח החיים באומן, אה, געוואלדיג! חיו שם יהודים יראים ושלמים, לימוד התורה שגשג, היו שם יהודים עשירים מופלגים, למדנים גדולים, היו מקוואות, איי מה שהתרחש באומן...! אך מה נשאר מכל זה? כלום! לא ראש השנה ולא שוחטים, לא רבנים ולא מקוואות, שום דבר, מה נותר שם כיום?!

אותו הדבר התרחש בעיירה 'ברדיטשוב'; עיירה כזאת כמו שברדיטשוב הייתה... ברדיטשוב הייתה מכונה: 'יעווערסקע גאבירט' – העיירה היהודית!

הערות ומראי מקומות

טו. ע"י שיש"ק ח"ב אות ס"א, וראה ליקוטי מוהר"ן תו' ר"ח בפירוש הפסוק צופה וכו' ה' לא יעזבנו בידו.

פרשת במדבר – בהעלותך תשל"ד יז

הקיסר כינה את העיר ברדיטשוב: 'עווערסקע גאבירט' – העיירה היהודית! הוא התפאר בכך שהוא משמש כקיסר במדינה כזו שיש בה עיירה כמו ברדיטשוב! היה זה שבח עבורו; במדינתו נמצאת עיירה ברדיטשוב! (השואל: היה זה ניקולאי?) עוד לפניו, אחד מהקיסרים שלפני ניקולאי!

כיצד ניתן לתאר את אשר התרחש בעיירה ברדיטשוב! כמדומני שהיו שם 'ארבע מאות בתי כנסת'! נורא נוראות מה ששם התרחש! ואלו לא היו העיירות היחידות!

כך גם 'קייב'; מה שהתחולל בעיר קייב באותם ימים...! עד כדי כך שהיו אומרים: "כי מקייב תצא תורה!", כאלו ישיבות היו בקייב! וכיום כל אלו הפכו לאיי חרבות, מאומה לא נותרה מכל זה; אין שם לא מקוואות ולא שוחטים. כדי לטבול במקווה צריך לנסוע מרחק של 2,000 קילומטר. וכשנולד תינוק, אם אין לאב מוהל במקום; כמה זמן אורך עד שמגיע אליו מוהל?! נורא נוראות!

כך נראית קליפת 'הקומוניסטים' – וכך נראית קליפת 'הציונות'! אבל האם יעלה על דעת מישהו לזקוף זאת לזכותם של הציונים?! לא ולא, אין זה בזכותם של הציונים, אלא שזוהי המציאות! (שע"י כח קדושת ארץ ישראל יכולים לעמוד כנגדם כנ"ל).

השם ישמור ויציל אם חלילה יניחו את כף רגלם בארץ ישראל. השם יתברך ישמרנו ויצילנו – רחמנא ליצלן מקליפת הקומוניסטים!

הקומוניסטים היו כזאת קליפה, עד שכבר התירו לאפות מצות לחג הפסח – אסרו עלינו להיכנס ולבדוק את כשרות המצות! רק הם לבדם אפו את המצות, ללא שום השגחה, שום אדם לא הורשה להיכנס ולבדוק, אלו המצות וזהו זה!

אני יודע, אני הרי מגיע משם, הם אפו מצות, אולם אסור היה להביע דעה שונה מהם. הם אפו מצות והביאום לחנויות שבהם מכרו גם לחמים, בצד זה נמכרו לחמים ובצד זה מצות! מכירת המצות נעשה בצורה שכזאת כאילו היו אלו לחמים, ועוד אסור היה להביע דעה: "תאפו כך, תאפו כך". מי שרק העז להביע את דעתו: "תאפו כך, תאפו כך", זרקו אותו החוצה: "לך לך, לא צריכים אותך כאן!".

(השואל: רבי פנחס מקוריץ התבטא פעם שהרוסים הם קליפה של פגם הברית?) אכן כן. הרוסים נכנסו לסלוביטא באמצע הלילה, אמר רבי פנחס מקוריץ: "באותו לילה שהרוסים נכנסו, אפילו תינוקות בעריסתם ראו טומאה!" כך התבטא עליהם רבי פנחס מקוריץ, כזאת קליפה הם הרוסים, הרי התגוררתי שם כל שנותיי!

(השואל: בכל העולם זה לא כך? אוסטריה?...?) באוסטריה ישנם ישיבות, ישנם מקוואות. במדינות אחרות בעולם המציאות היא שניתן לבחור בין אזורים שונים היכן לגור, אולם ברוסיה אין שתי אפשרויות! (ר' משה: אומרים שבאמריקה כן נותנים לנהל אורח חיים יהודי) באמריקה יש הרי הכל, זו הרי מדינה חופשית!

כזאת קליפה כמו הרוסים אין בנמצא בכל העולם כולו! זהו. הקדוש ברוך הוא ירחם עלינו. טוב להודות לה' שאנחנו גרים כאן בארץ ישראל! השם יתברך יאריך ימינו ושנותינו עד ביאת משיח צדקנו והלאה! השם יתברך יעזור שלא נצטרך לראות את אותם מקומות טמאים שברוסיה!

פרשת במדבר - בהעלותך תשל"ד

אולם כשמטרת הנסיעה היא 'נסיעה לרבי', זה כבר ענין אחר לגמרי! אולם סתם כך, צריך להמנע מראיית אותם מקומות טמאים, האויר שם הוא טמא ומטומא!

אני הייתי בטולטשין; רבי פנחס דיין הראה לנאשקע ע"ה". היה שם סט 'טורים' ישן עוד מהדפוסים הראשונים, מלפני 600/700 שנים. רבי פנחס דיין הראה לו 'חרם' עליו היה חתום בעל הטורים ובו איסור להתגורר במוסקבה! עד כדי כך טמאה מוסקבה! רבי פנחס דיין הראה לו: אתה רואה, זהו חרם, שעשו גדולי הדור ההוא, ובעל הטורים לא היה היחיד שחתם על החרם ההוא, היו גדולי ישראל נוספים שחתמו על אותו חרם!

(השואל: אתם ראייתם את החרם?) נאשקע ראה את החרם. רבי פנחס הראה את החרם לנאשקע, והוא סיפר לי על כך! היה זה חרם עליו היו חתומים בעל הטורים וגדולי ישראל נוספים ובו איסור להתגורר במוסקבה. כזה מדור הקליפות היה שם! (השואל: היו שם כנסיות רבות?) כן, טומאות וקליפות!

נו בקיצור, נסיים בזה שארץ ישראל טובה היא, ועניינו של הרבי טוב הוא! הקדוש ברוך הוא יעזור שנחזיק עצמנו ברבי, ובארץ ישראל, ובתורה הקדושה, ברבי ובעצותיו הקדושות, כשנעשה כך אזי נפעל טובה וברכה!

הערות ומראי מקומות

יז. רבי נאשקע טולטשינ'ער ז"ל, ה"ה ר' נחמן ב"ר שכנא ב"ר דוד צבי ב"ר יצחק בן מוהרנ"ת ז"ל, מחשובי אנ"ש.

כי עוד חזון למועד ויפח לקיץ

(ר' מאיר קרליבך: כש'רבי זלמן דער קליינער' - 'רבי זלמן הקטן' שב מדרכו לקחת הסכמות על הספה"ק ליקוטי מוהר"ן ענה הרבי ואמר: "הייתה לו שנה נקייה". האומנם?) **אכן כן!**

(ר' משה: רבי זלמן הקטן אמר לרבי נתן שהוא יודע משהו?) **הוא אמר לרבי נתן: "יודע אני דבר שאינכם יודעים ממנו! שמעתי דיבורים מהרבי שאינכם יודעים מהם, אסור לי לגלות לכם!"**, הרבי ציווה עליו שלא יגלה!"

על שיחה זו היה רבי אברהם בן רבי נחמן אומר: "אמנם איננו יודעים מה הם הדיבורים, אולם את תוכנם אנו מבינים!"

(ר' משה: אבל זה בטוח שכוונתו הייתה בנוגע לחוזה מלובלין?) **איננו יודעים! הרבי שלח את רבי זלמן הקטן לומר לחוזה מלובלין ולמגיד מקוונניץ כאלו דברים שרבי זלמן היה מנוע מלגלות את תוכנם. רבי זלמן אמר: "יודע אני דבר מה". הוא אמר זאת לרבי נתן: "יודע אני כאלו דברים מהרבי שאינכם יודעים מהם, אך אסור לי לגלותם!"**

ועל כך היה אומר רבי אברהם בן רבי נחמן: "אמנם איננו יודעים, אולם אנו מבינים! אנו מבינים מה הם הדברים שהרבי שלח לומר להם!"

(ר' משה: מה באמת הייתה כוונתו?) **בנוגע לכוונתו אמר רבי אברהם בן רבי נחמן: ששני הצדיקים הללו התעקשו להחיש את קץ הגאולה, לקרב את ביאת משיחנו. שלח הרבי את רבי זלמן הקטן לחוזה מלובלין לאמר לבל יתעקש עוד!** (ר' משה: מי היו הצדיקים שהתעקשו, 'החוזה מלובלין' וה'קאלוב'ער?) **כן, וגם ה'איד הקדוש מפשיסחא'!** (ר' משה: האם לא היה זה ה'מגיד מקוונניץ'?) **גם הוא היה לו חלק בדבר. בקיצור, הרבי שלח לומר להם לבל יתעקשו עוד בעניין החשת הגאולה!**

כא פרישת במדבר - בהעלותך תשל"ד

(השואל: עם החוזה מלובלין היה הסיפור שעריכת השולחן בליל הסדר התבלבל?) לא, סיפור זה התרחש בשולחנו של האיד הקדוש מפשיסחא! החוזה מלובלין לא הצליח לפעול להחשת קץ הגאולה משום שה'קאלוב'ער נהג לומר את נוסח ההגדה בהונגריה, כל דיבוריו של הקאלוב'ער בשולחנו היו בשפה ההונגרית, וגם תלמידיו הגדולים דיברו כולם הונגרית!

החוזה מלובלין ענה ואמר: "בפשיסחא בלבלה הרבנית את עריכת השולחן בליל הסדר". ומעשה שהיה כך היה: מנהגו של האיד הקדוש מפשיסחא היה שאמו יושבת על ידו בליל הסדר, אך באותה שנה הרבנית לא הסכימה לכך ואמרה: "לא, אינני מסכימה לכך!", היא רצתה לשבת על ידו, היא לא הסכימה לכך שאמו של האיד הקדוש תשב על ידו! בשומעו זאת הסכים האיד הקדוש לדבריה, אלא שאז הוסיפה הרבנית ואמרה: "מכיוון שבתחילה לא הסכימה אמך לדבריי, אשר על כן רצוני שלא תשתתף כלל בעריכת השולחן!" הרבנית רצתה שאמו של האיד הקדוש לא תשתתף כלל וכלל בעריכת השולחן! בשומעו זאת החל האיד הקדוש לבכות. החסידים שנכחו שם לקחו מיד בגדי משי מכובדים ונתנו לאמו וחלקו לה כבוד רב, אלא שבינתיים נתבלבל כל עריכת שולחן ליל הסדר...

ענה החוזה מלובלין ואמר: "מכיוון שבפשיסחא בלבלה הרבנית את עריכת הסדר, ובשולחנו של הקאלוב'ר אמרו את ההגדה באונגרית, לא עלה בידי לפעול להחשת קץ הגאולה". החוזה מלובלין נשאר לבדו! על מנת להוציא את רצונם מכח אל הפועל היה עליהם לפעול יחדיו, אבל הקאלוב'ער עשה את ה'כוונות' בהונגרית והחוזה לא הבין הונגרית, אדרבה, זה רק בלבל אותו. דבר זה מנע ממנו לפעול להחשת קץ הגאולה!

(רלוי"צ שואל את הנוכחים: מתי היארציט של רבי בנציון אפטער? (אחד הנוכחים: כ"א אלול. רבי בנציון אפטער ורבי נתן ברסקי נפטרו באותו תאריך בהפרש של שנה). כשאני לומד משניות,

אני מזכיר את שמו בכל יום: "בנציון חיים בן ר' יחזקאל" (רלווי"צ שואל): מי אומר קדיש לעילוי נשמתו? (אחד הנוכחים: יש איזה אחיין שאומר!)

עניתי בצום נפשי

(ר' מאיר: ר' חייקל היה זה שהרבי ביקש ממנו צלחת מרק?) לא! הסיפור היה שרבי חייקל אמר לרבי: "רבי אני אגלה"י", ענה הרבי ואמר לו: "לך שחט עוף ובשל מעט מרק שיהיה מוכן לאחר תפילת ערבית!". קיים רבי חייקל את ציוויו ושחט עוף, והכל בזריזות רבה. את הנוצות הוא מרט תוך כדי הליכה. הוא דאג לכך שהאוכל יהיה מוכן מיד בסיום תפילת ערבית. לאחר תפילת ערבית כשהרבי נכנס לחדרו, הגיש רבי חייקל לשולחן צלחת מרק.

נעמד הרבי כשרגלו האחת על גבי הכסא ורגלו השנייה על הקרקע ופנה לרבי חייקל ואמר: "נו חייקל, זמר את ה'פרומ'ער ניגון' (ניגון 'מעין עולם הבא'). החל רבי חייקל לזמר את הניגון כשמעת לעת מסמן לו הרבי בתנועות ידיו כאומר: "עוד הפעם, עוד הפעם". (השואל: הרבי לא דיבר עמו רק סימן בתנועות ידיו?) רק עם הידיים; עוד הפעם, עוד הפעם, ורבי חייקל זימר שוב ושוב. כעבור

הערות ומראי מקומות

ט. העתק משיש"ק ח"ב אות קס"א: כִּדְּוֹעַ הַתְּעֵנָה וְסִגְף רַבְּנֵי אֶת עֲצָמוֹ בְּצִירֹתוֹ מֵאֵד מֵאֵד, וְהָיָה אֵיזָה פְּעָמִים שֶׁהַתְּעֵנָה כְּשִׁמוֹנָה עֶשְׂרֵי פְּעָמִים בְּשָׁנָה אַחַת מִשְׁבַּת לְשַׁבָּת, דְּהֵינּוּ שְׁלֵא טַעַם אֲכִילָה וְלֹא שְׁתִּיָּה מִשֶּׁךְ כֹּל יְמֵי הַשְּׁבוּעַ מֵעַתְּ סְעוּדָה שְׁלִישִׁית שֶׁל שַׁבָּת עַד סְעוּדַת לַיִל שַׁבָּת שֶׁל שַׁבָּת הַשְּׁנִיָּה. וְהָיָה הַדְּבָר מְסֻתָּר מֵאֵד מְעִינֵי בְּנֵי אָדָם אֶף מִהַקְּרוֹבִים אֵלָיו בְּיוֹתֵר וְאֶף מִזּוּגָתוֹ, לְבַד מִמְשָׁמֹשׁ, וְאוֹתוֹ עֲצָמוֹ הַזֵּהִיר בְּאַזְהָרָה חֲמוּרָה לְבָלִי לְגִלּוֹת וּלְפָרְסֵם הַדְּבָר. פֶּעַם בְּעָרֵב אֶחָד כְּשֶׁנִּכְנַס רַבִּי חֵיִיקָל לְרַבְּנֵי, שֶׁשָּׁמְשׁוּ אָז, רָאָהוּ שׁוֹכֵב בַּחוּלְשָׁה עֲצוּמָה כְּזוֹ עַד שֶׁיֵּצֵא דָם מְעִינָיו וְאָזְנֵו, כִּי הָיָה זֹאת בְּחֻצֵי יְמֵי הַשְּׁבוּעַ הַשְּׁנִי, אַחַר שֶׁהַתְּעֵנָה כָּבֵד רַבְּנֵי כְּמָה יְמֵים רְצוּפִים, מְרוֹב בְּהִלָּה עַל רְאוּתוֹ אֶת רַבְּנֵי בַּחוּלְשָׁה כְּזוֹ שֶׁדָּלוּ וְהַפְּצִיר בּוֹ מֵאֵד בְּכִמְהָ לְשׁוֹנוֹת וְהַפְּצָרוֹת, שִׁיאֲבָה לְאָכּוֹל וְלְטַעוֹם אֵיזָה דְּבַר אֲכִילָה. וְכִשְׂרָאָה שְׁאִין רַבְּנֵי מְסַפְּכִים לְבִקְשָׁתוֹ כִּלְל וְכִלְל אִים עַל רַבְּנֵי בְּאֶמְרוֹ לוֹ "אִם אֵי אֲבָה רַבְּנֵי לְאָכּוֹל יִגְלָה וּפְרָסֵם אֶת עֲנִין תַּעֲנִיּוֹתָיו בְּרַבֵּים" "רַבִּי, אֵיךְ וְעַל אוֹיִם זָאֲגָן"... (המשך הסיפור כאן בפנים בלשון רלווי"צ, ועי' גם שיש"ק ח"ו אות כ"ו).

כג פרישת במדבר - בהעלותך תשל"ד

זמן מה אמר הרבי לחייקל: "כעת לך ראה היכן עומד הלילה...". רבי חייקל יצא לרחוב וראה שהשחר כבר החל להאיר! וממילא כבר סילקו את צלחת המרק מן השולחן...

ענה הרבי ואמר לחייקל: "מדוע כבדה עליי התענית כל כך? משום שלמישהו נודע על כך! למישהו נודע על כך שהרבי מתענה, זוהי הסיבה שהתענית כל כך קשתה עליי!"

(השואל: כיצד התגלה הדבר?) על ידי שראו שמצווארו ומפיו של הרבי נוטף דם!

(השואל: בשבחי הר"ן מובא שהיה פעם שנטף דם מהרבי. זהו אותו סיפור שהתרחש עם רבי חייקל, או שמא אלו שני מעשיות?) לא ניתן לדעת בירור.

